

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചചത്യാരിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| പഞ്ചചത്യാരിംശഃ സർഗഃ ||

ഭരതേ മഹാരാജേ ദശരഥേ ച പ്രണയം രക്ഷിതുമനുരൂന്ധതഃ
ശ്രീരാമസ്യ പുരവാസിനഃ പ്രതി പുരേ നിവർത്തനായ പ്രാർഥനാ,
പൗരാണാം വൃദ്ധബ്രാഹ്മണാനാം രാമം പ്രതി പുരേ
നിവർത്തിതമാഗ്രഹന്തേഃ സഹ ശ്രീരാമസ്യ തമസാതഃ ഗമനം

അനുരക്താ മഹാത്മാനം
രാമം സത്യപരാക്രമം |
അനുജഘ്രൂഃ പ്രയാന്തം തം
വനവാസായ മാനവാഃ || 2.45.1 ||

നിവർത്തിത്യേതീവ ബലാത്
സുഹൃദ്ധർമേണ രാജനി |
നൈവ തേ സന്ധ്യവർത്ത
രാമസ്യാനുഗതാ രഥം || 2.45.2 ||

അയോധ്യാനിലയാനാം ഹി
പുരുഷാണാം മഹായശാഃ |
ബഭൂവ ഗുണസമ്പന്നഃ
പൂർണചന്ദ്ര ഇവ പ്രിയഃ || 2.45.3 ||

സ യാച്യമാനഃ കാകുത്സ്മ -
സ്താഭിഃ പ്രകൃതിഭിസ്സദാ |

കുർവാണഃ പിതരം സത്യം
വനമേവാൻവപദ്യത || 2.45.4 ||

അവേക്ഷമാണഃ സന്യേഹം
ചക്ഷുഷാ പ്രപിബന്നിവ |
ഉവാച രാമഃ സന്യേഹം
താഃ പ്രജാഃ സ്വാഃ പ്രജാ ഇവ || 2.45.5 ||

യാ പ്രീതിർബഹുമാനശ്ച
മയ്യയോധ്യാനിവാസിനാം |
മത്പ്രിയാർഥം വിശേഷേണ
ഭരതേ സാ വിധീയതാം || 2.45.6 ||

സ ഹി കൽയാണചാരിത്രഃ
കൈകേയ്യാനന്ദവർധനഃ |
കരിഷ്യതി യഥാവദ് വഃ
പ്രിയാണി ച ഹിതാനി ച || 2.45.7 ||

ഇന്താനവൃദ്ധോ വയോബാലോ
മൃദുർവീര്യഗുണാൻവിതഃ |
അനുരൂപഃ സ വോ ഭർതാ
ഭവിഷ്യതി ഭയാപഹഃ || 2.45.8 ||

സ ഹി രാജഗുണൈർയുക്തോ
യുവരാജഃ സമീക്ഷിതഃ |
അപി ചാപി മയാ ശിഷ്ടഃ
കാർയം വോ ഭർതൃശാസനം || 2.45.9 ||

ന സന്തപ്യേദ് യഥാ ചാസൗ
വനവാസം ഗതേ മയി |

മഹാരാജസ്തഥാ കാർയോ
മമ പ്രിയചികീർഷയാ || 2.45.10 ||

യഥാ യഥാ ദാശരഥി -
ര്യർമമേവാശ്രിതോ ഭവേത് |
തഥാ തഥാ പ്രകൃതയോ
രാമം പതിമകാമയൻ || 2.45.11 ||

ബാഷ്പേണ പിഹിതം ദീനം
രാമഃ സൗമിത്രിണാ സഹ |
ചകർഷേവ ഗുണൈർബദ്ധം
ജനം പുരനിവാസിനം || 2.45.12 ||

തേ ദ്വിജാസ്ത്രിവിധം വൃദ്ധാ
ഇത്താനേന വയസൗജസാ |
വയഃപ്രകമ്പശിരസോ
ദൂരാദുചുരിദം വചഃ || 2.45.13 ||

വഹന്തോ ജവനാ രാമം
ഭോ ഭോ ജാത്യാസ്തുരംഗമാഃ |
നിവർതധ്വം ന ഗന്തവ്യം
ഹിതാ ഭവത ഭർതരി || 2.45.14 ||

കർണവന്തി ഹി ഭൂതാനി
വിശേഷേണ തുരംഗമാഃ |
യൂയം തന്യാനിവർതധ്വം
യാചനാം പ്രതിവേദിതാഃ || 2.45.15 ||

ധർമതഃ സ വിശുദ്ധാത്മാ
വീരഃ ശുഭദൃഢവ്രതഃ |

ഉപവാഹ്യസ്തു വോ ഭർതാ
നാപവാഹ്യഃ പുരാദ് വനം || 2.45.16 ||

ഏവമാർതപ്രലാപാംസ്താൻ
വൃദ്ധാൻ പ്രലപതോ ദ്വിജാൻ |
അവേക്ഷ്യ സഹസാ രാമോ
രമാദവതതാര ഹ || 2.45.17 ||

പദ്ഭ്യാമേവ ജഗാഥാഥ
സസീതഃ സഹലക്ഷ്മണഃ |
സന്നികൃഷ്ടപദൻയാസോ
രാമോ വനപരായണഃ || 2.45.18 ||

ദ്വിജാതീൻ ഹി പദാതീംസ്താൻ
രാമശ്ചാരിത്രവത്സലഃ |
ന ശശാക ഘൃണോചക്ഷുഃ
പരിമോക്തും രഥേന സഃ || 2.45.19 ||

ഗച്ഛന്തമേവ തം ദൃഷ്ട്വാ
രാമം സംഭ്രാന്തമാനസാഃ |
ഊചുഃ പരമസന്തപ്താ
രാമം വാക്യമിദം ദ്വിജാഃ || 2.45.20 ||

ബ്രഹ്മണയം കൃത്സ്നമേതത് ത്യാം
ബ്രഹ്മണയമനുഗച്ഛതി |
ദ്വിജസ്തന്ധാധിരുഛാസ്ത്യാ -
മനയോപ്യനുയാന്ത്വമീ || 2.45.21 ||

വാജപേയസമുത്ഥാനി
ച്ഛത്രാൺയേതാനി പശ്യ നഃ |

പൃഷ്ഠതോന്യപ്രയാതാനി
മേഘാനിവ ജലാത്യയേ || 2.45.22 ||

അനവാപ്തപത്രസ്യ
രശ്മിസന്താപിതസ്യ തേ |
ഏഭിശ്ചരായാം കരിഷ്യാമഃ
സൈശ്ചരത്രൈർവാജപേയകൈഃ || 2.45.23 ||

യാ ഹി നഃ സതതം ബുദ്ധി -
ർവേദമന്ത്രാനുസാരിണീ |
ത്വത്കൃതേ സാ കൃതാ വത്സ
വനവാസാനുസാരിണീ || 2.45.24 ||

ഹൃദയേഷ്വതിഷ്ഠന്തേ
വേദാ യേ നഃ പരം ധനം |
വത്സ്യന്ത്യപി ഗൃഹേഷ്വവ
ദാരാശ്ചാരിത്രരക്ഷിതാഃ || 2.45.25 ||

പുനർന നിശ്ചയഃ കാർയ -
സ്ത്വദ്ഗതൗ സുകൃതാ മതിഃ |
ത്വയി ധർമവ്യപേക്ഷേ തു
കിം സ്യാദ് ധർമപഥേ സ്ഥിതം || 2.45.26 ||

യാചിതോ നോ നിവർതസ്യ
ഹംസശുക്ലശിരോരുഹൈഃ |
ശിരോഭിർനിഭൃതാചാര
മഹീപതനപാംസുലൈഃ || 2.45.27 ||

ബഹൂനാം വിതതാ യജ്ഞാ
ദ്വിജാനാം യ ഇഹാഗതാഃ |

തേഷാം സമാപ്തീരായത്താ
തവ വത്സ നിവർത്തനേ || 2.45.28 ||

ഭക്തിമന്തീഹ ഭൂതാനി
ജംഗമാജംഗമാനി ച |
യാചമാനേഷു തേഷു ത്വം
ഭക്തിം ഭക്തേഷു ദർശയ || 2.45.29 ||

അനുഗന്തുമശക്താസ്ത്യാം
മൂലൈരുദ്ധതവേഗിനഃ |
ഉന്നതാ വായുവേഗേന
വിക്രോശന്തീവ പാദപാഃ || 2.45.30 ||

നിശ്ചേഷ്ടാഹാരസഞ്ചാരാ
വ്യക്തൈകസ്ഥാനനിശ്ചിതാഃ |
പക്ഷിണോപി പ്രയാചന്തേ
സർവഭൂതാനുകമ്പിനം || 2.45.31 ||

ഏവം വിക്രോശതാം തേഷാം
ദ്വിജാതീനാം നിവർത്തനേ |
ദദ്യുശേ തമസാ തത്ര
വാരയന്തീവ രാഘവം || 2.45.32 ||

തതഃ സുമന്ത്രോപി രഥാദ് വിമുച്യ
ശ്രാന്താൻ ഹയാൻ സമ്പരിവർത്യ ശീഘ്രം |
പീതോദകാംസ്തോയപരിപ്ലുതാംഗാ -
നചാരയദ് വൈ തമസാവിദ്യുരേ || 2.45.33 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ||